

Sygn. akt IX GC 319/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział IX Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Paweł Czepiel

Protokolant: sekr.sądowy Marcin Pawlik

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2014 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...)spółki akcyjnej w W.

przeciwko: (...) spółce komandytowej w B.

o zapłatę

I. utrzymuje w mocy nakaz zapłaty z dnia 1 października 2013r. do sygn. akt IX GNC 1018/13

II. zasądza od strony pozwanej **(...) spółki komandytowej w B.** na rzecz strony powodowej **(...)spółki akcyjnej w W.** kwotę **702 zł 84 gr** (siedemset dwa złote osiemdziesiąt cztery grosze) tytułem dalszych kosztów procesu.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 7 listopada 2014 roku

Strona powodowa **(...) spółka akcyjna w W.** wniosła przeciwko stronie pozwanej **(...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej w B.** pozew o zapłatę kwoty **11 738 132,47 zł** wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu z ograniczeniem jej odpowiedzialności do znoszenia egzekucji z opisanych w pozwie nieruchomości położonych w L. i B..

Strona powodowa wskazała, iż na ww. nieruchomościach zostały ustanowione hipoteki w celu zabezpieczenia spłaty kredytu udzielonego kredytobiorcy (...) spółce akcyjnej w B. (dalej w uzasadnieniu – spółka (...)), który nie spłacił kredytu.

Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym.

W zarzutach od nakazu zapłaty strona pozwana **(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w B.** wniosła o uchylenie nakazu zapłaty, oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Strona pozwana podniosła, iż:

- wyciąg z ksiąg banku strony powodowej nie posiada waloru dokumentów urzędowych w postępowaniu cywilnym, a skoro roszczenie strony powodowej jest oparte na ww. wyciągu to należy uznać, że strona powodowa nie wykazała zasadności powództwa;

- poddaje w wątpliwość istnienie kredytów z uwagi na wadliwość sformułowań umów – np. nie został wskazany cel udzielenia kredytu, co stanowiło essentialia negotii, a zatem brak celu niweczy skuteczność zawartej umowy;
- strona powodowa wykorzystwała przeważającą pozycję wobec konsumenta – T. G. do obejścia prawa i ustanowienia hipotek w postaci sprzecznej z obowiązującymi wówczas przepisami – tzw. nadzabezpieczenie;
- w dniu 18 czerwca 2012 r. strona pozwana i T. G. złożyli oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli co do wyrażenia zgody na ustanowieniu hipoteki z uwagi na to, iż T. G. działał pod wpływem błędu co do treści czynności prawnej.

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska.

W szczególności strona powodowa zauważyła:

- że, strona pozwana nie wskazuje żadnych konkretnych twierdzeń dotyczących spłaty w jakiegokolwiek części roszczenia dochodzonego pozwem, poprzestając na kwestionowaniu faktu udzielenia kredytu i twierdzenia strony pozwanej, że kredyt nie został spłacony w zakresie dochodzonym pozwem. Strona pozwana w odpowiedzi na wezwanie do zapłaty nie kwestionowała zasadności roszczenia, a nawet proponowała nabycie wierzytelności przysługującej stronie powodowej względem dłużnika osobistego. Wysokość dochodzonego pozwem roszczenia została także potwierdzona przez dłużnika osobistego faktem zawarcia ugody w sprawie spłaty ww. zadłużenia;
- co do braku wskazania celu kredytu, to udzielony kredyt był kredytem obrotowym, a więc z istoty rzeczy udostępniany był do bieżącej działalności, a brak wskazania celu kredytu nie niweczy umowy;
- co do zarzutów związanych ze wzajemną relacją zabezpieczeń i zarzutu tzw. nadzabezpieczenia, to zmiana zakresu zabezpieczenia była efektem uzgodnień stron;
- co do oświadczenia o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli to po pierwsze, strona pozwana w ogóle nie wskazała na czym miałby polegać błąd, a po wtóre uchylenie się od skutków oświadczenia woli nastąpiło po upływie terminu przewidzianego w art.88 kc.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strona powodowa udzieliła kredytobiorcy (...) spółce akcyjnej w C. kredytów, a łączna wartość zaległości z tytułu udzielonych kredytów wynosi 11 738 132,47 zł.

dowód: wyciąg z ksiąg banku – k.36, umowa z aneksami – k.156 – 241, 296 – 377, oświadczenie o udzieleniu kredytu – k.249-255, 450-480, pismo – k.378, ugoda – k.379-383, bankowy tytuł egzekucyjny – k.386.

Tytułem zabezpieczenia kredytów zostały ustanowione hipoteki na nieruchomościach położonych w C. i B..

dowód: wyciąg z ksiąg wieczystych – k.9-35, wniosek o wpis – k.242 - 248

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedłożonych do akt sprawy. Zbędne było przeprowadzenie dowodu z przesłuchania w charakterze świadka T. G. i przedstawicieli stron.

Sąd zważył:

Analizę prawnych przesłanek wydanego w sprawie rozstrzygnięcia rozpocząć należy od kwestii, która wystąpiła na rozprawie. Strona pozwana wniosła o zezwolenie na złożenie pisma procesowego. Przewodniczący nie zezwolił na jego złożenie, ale zezwolił na jego odczytanie, a zatem strona pozwana mogła przedstawić stanowisko w ww. zakresie. W tym miejscu kwestia związana z odmową zezwolenia na złożenie pisma winna zostać zakończona, ale należy zauważyć, że nie można zgodzić się z taką wykładnią stanowiska strony pozwanej, iż brak wcześniejszego wniosku o wydanie zezwolenia na złożenie pisma spowodowany był brakiem wezwania Przewodniczącego do złożenia pisma

w sprawie. Przewodniczący może określić termin na przedstawienie pisemnego stanowiska w sprawie jeżeli uzna, że występują przesłanki ku temu. I taka sytuacja wystąpiła w sprawie, gdy po wniesieniu przez stronę powodową repliki na twierdzenia zarzutów Przewodniczący określił stronie pozwanej termin do złożenia odpowiedzi. Jednak możliwości działania Przewodniczącego nie można utożsamiać z obowiązkiem wzywania strony do przedstawienia stanowiska z takim skutkiem, że strona na każdym etapie postępowania może powołać się na brak takiego wezwania Przewodniczącego jako podstawy do złożenia pisma procesowego w każdym terminie. Należyte działanie strony procesu powinno polegać na tym, że strona procesu uznając, że jest potrzeba przedstawienia stanowiska zwraca się do Przewodniczącego z wnioskiem o wyrażenie zgody na złożenie pisma procesowego. Inną kwestią jest, że Przewodniczący nie dostrzegł w kwestiach poruszonych na rozprawie aspektów nowych w sprawie, które nie mogłyby być przedmiotem czy to zarzutów, czy późniejszej repliki – z wyjątkiem kwestii związanej z wytoczeniem powództwa o uzgodnienie treści księgi wieczystej.

Kolejną kwestią mającą wpływ nie tyle na treść rozstrzygnięcia, ile na przebieg procesu był wniosek strony pozwanej o zawieszenie postępowania z uwagi na wytoczenie przez stronę pozwaną powództwa o uzgodnienie treści księgi wieczystej. Wniosek ten wywołał o tyle wątpliwości Sądu, iż strona pozwana bezpośrednio po jego złożeniu sama wskazała, iż nie ma podstaw do zawieszenia postępowania. Sąd zdaje sobie sprawę, że dla zawieszenia postępowania z uwagi na inne toczące się postępowanie nie jest konieczna zgoda stron, jednakże w sytuacji, gdy jedna ze stron najpierw składa ww. wniosek, a następnie obydwie strony zgodnie wnoszą, że brak jest podstaw do zawieszenia postępowania to Sąd winien w sposób szczególnie ostrożny oceniać zasadność takiego wniosku. I zdaniem Sądu istotnie brak było podstaw do zawieszenia postępowania z uwagi na wniesienie powództwa o uzgodnienie treści księgi wieczystej. Sąd ocenia stan faktyczny na dzień zamknięcia rozprawy. W tym dniu nie było podstaw, aby kwestionować skuteczność wpisu hipoteki i dlatego Sąd wydał wyrok w sprawie.

Przechodząc do kwestii bezpośrednio związanych z treścią rozstrzygnięcia należy wskazać, iż powództwo jest uzasadnione i zostało uwzględnione w całości.

Dla rozstrzygnięcia sporu niezbędna była ocena dwóch aspektów: po pierwsze, zasadności dochodzonego roszczenia, w tym wysokości dochodzonej kwoty, a po drugie, okoliczności związanych z odpowiedzialnością strony pozwanej jako dłużnika rzeczowego.

Co do kwestii uzasadnienia roszczenia zarówno co do zasady, jak i co do wysokości to strona powodowa wykazała zasadność roszczenia. I tak, wyciąg z ksiąg bankowych potwierdza stanowisko strony powodowej co do zasady i co do wysokości. Sąd zgadza się ze stanowiskiem strony pozwanej, iż wyciąg z ksiąg banku nie posiada mocy prawnej dokumentu urzędowego w tym postępowaniu. Powstaje jednak pytanie o konsekwencje ww. stanu rzeczy. Otóż, zdaniem Sądu oznacza to, iż ww. dokument podlega ocenie Sądu z punktu widzenia jego wiarygodności i prawidłowości na takiej samej zasadzie jak każdy dokument prywatny. Strona powodowa to podmiot profesjonalnie zajmujący się czynnościami bankowymi. Oczywiście, nie można wykluczyć, że w strukturze organizacyjnej strony powodowej został popełniony błąd i omyłkowo wskazano na spółkę (...) jako na kredytobiorcę w sytuacji, gdy spółka (...) nigdy nie otrzymała kredytu od strony powodowej, ale w sprawie brak jest dowodów, czy li tylko przesłanek, że sytuacja taka miała miejsce. Wprost przeciwnie, sekwencja zdarzeń, która zostanie omówiona potwierdza, że kredyt został udzielony, a kredytobiorca jest obowiązany do jego spłaty. Jeżeli poddać w wątpliwość moc dowodową wyciągów bankowych, to zauważyć należy, że w sprawie doszło do zawarcia ugody co do spłaty kredytu. Trudno logicznie akceptować stanowisko, że po upływie paru lat od zdarzenia rzekomego (według strony pozwanej) udzielenia kredytu, osoby zainteresowane zawierają ugodę w której ustalają warunki spłaty ww. kredytu i że przez parę lat mogą pozostawać pod wpływem błędu, czy otrzymały kredyt w wysokości kilkunastu milionów złotych, w sytuacji gdy w piśmie z lutego 2013r. (k.378) strona pozwana proponuje tytułem polubownego rozwiązania sporu zapłatę kwoty 8,5 mln zł. Trudno przypuszczać, aby racjonalny przedsiębiorca proponował zapłatę 8,5 mln zł w sytuacji, gdy jego zdaniem wierzycielowi nie przysługuje roszczenie.

Podsumowując wątek wykazania zasadności powództwa z punktu widzenia istnienia i wysokości zobowiązania stwierdzić należy, iż strona powodowa wykazała ww. okoliczności. Nie można także zgodzić się z podnoszonymi przez

stronę pozwaną zarzutami dotyczącymi nieważności umów kredytu. Zupełnie nieistotny dla rozstrzygnięcia jest wątek traktowania T. G. jako konsumenta i tylko na marginesie wskazać należy, iż trudno przyjąć, iż czynności T. G. nie były wykonywane w związku z jego działalnością zawodową.

Druga grupa zarzutów podnoszona przez stronę pozwaną związana jest z wadliwością ustanowienia hipotek będących podstawą wywodzenia przez stronę powodową odpowiedzialności rzeczowej strony pozwanej. Otóż kwestia oceny ww. zarzutów pozostaje poza przedmiotem rozpoznania sporu. Należy pamiętać, iż zgodnie z art.3 ust.1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece domniemywa się, że prawo jawne z księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym. Oczywiście, domniemanie może być obalone, powstaje jednak pytanie o sposób jego obalenia. Zdaniem Sądu zależy to od charakteru prawa wpisu w księdze wieczystej. I tak, wpis w księdze wieczystej ustanawiający hipotekę ma charakter konstytutywny, co wynika z treści art.67 ww. ustawy. W efekcie do usunięcia niezgodności wpisu konstytutywnego nie wystarczy obalenie jego podstawy materialnoprawnej – w tym wypadku potwierdzenia stanowiska strony pozwanej, że przy okazji ustanowienia hipotek wystąpiło szereg wad skutkujących niedopuszczalnością ustanowienia hipoteki. Dla osiągnięcia tego skutku konieczne jest obalenie samego wpisu (por. wyrok SN z 9 listopada 2011r., II CSK 104/11). Z kolei obalenie domniemania zgodności wpisu z rzeczywistym stanem prawnym może być dokonane tylko w procesie o uzgodnienie treści księgi wieczystej (por. uchwała SN z 13 stycznia 2011r., III CZP 123/10).

Wreszcie należy odnieść się do wspólnych okoliczności faktycznych, które wystąpiły w sprawie i które mają znaczenie zarówno z punktu widzenia podstawy i kwoty roszczenia, jak i kwestii związanych z ustanowieniem hipoteki.

Zauważyć należy, że pomimo występowania – zdaniem strony pozwanej – okoliczności, które prowadzą do wniosku, iż umowy kredytu są nieważne, wysokość kredytu pozostającego do zapłaty nie odpowiada wysokości dochodzonego roszczenia, czy też ustanowienie hipotek nastąpiło w sposób świadczący o niedopuszczalności ich ustanowienia to jednak ani strona pozwana, ani dłużnik główny nie wystąpił na drogę sądową o skorygowanie ww. wadliwości. Oczywiście dla Sądu jest, że co do zasady możliwości dłużnika rzeczowego są ograniczone z uwagi na to, że to nie on był beneficjentem kredytu. Z drugiej jednak strony zauważyć należy, że przewijający się w relacjach stron T. G. jest jedynym udziałowcem strony pozwanej, a zatem w tej konkretnej sytuacji trudno przyjąć, że strona pozwana nie dysponowała wiedzą o okolicznościach związanych bezpośrednio z udzieleniem kredytów. Jednakże nawet, gdyby pominąć ww. okoliczność to strona pozwana z powodzeniem mogła wystąpić z powództwem o uzgodnienie treści księgi wieczystej, trudno bowiem założyć, że dla strony pozwanej jest chociażby okolicznością neutralną okoliczność obciążenia nieruchomości hipoteką na tak wysoką kwotę. Tymczasem aż do dnia poprzedzającego rozprawę strona pozwana nie wystąpiła z takim powództwem, pomimo że oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych zgody na ustanowienie hipoteki złożyła w czerwcu 2012r.

Również uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli co do ustanowienia hipoteki (k.256) z uwagi na błąd nie może stanowić okoliczności istotnej w sprawie. Po pierwsze, obalenie domniemania wpisu o ustanowienie hipoteki nie może być zrealizowane w tym procesie, a po drugie, ww. oświadczenie zostało złożone po dwóch latach od wystąpienia relewantnych z tego punktu widzenia czynności prawnych. Ponadto, wobec oświadczeń o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli charakterystyczne jest pismo strony pozwanej z lutego 2013r., czyli już po złożeniu ww. oświadczeń, w którym strona pozwana proponuje zapłatę 8,5 mln zł tytułem spłaty ww. zadłużenia oraz treść ugody z marca 2013r. pomiędzy stroną powodową i dłużnikiem głównym, która została zaakceptowana przez stronę pozwaną.

Mając na uwadze treść art.69 ust.1 ustawy Prawo bankowe oraz art.65 ust.1 i art.69 ustawy o księgach wieczystych i hipotece Sąd utrzymał nakaz zapłaty w mocy.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art.98 § 1 i 3 kpc. Na koszty procesu złożyły się zasądzone w nakazie zapłaty kwoty: 25 000 zł tytułem opłaty, 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa i kwota 7200 zł tytułem stawki minimalnej kosztów wynagrodzenia pełnomocnika oraz kwota 702,84 zł tytułem kosztów postępowania zabezpieczającego.